

Blok tematyczny: Rytm przyrody.

Temat: Rok i jego pory.

Cele: Wprowadzić pojęcie roku i pór roku. Utrwalić nowe słownictwo. Kształcić analizę i syntezę wzrokowo - słuchową ucznia, wdrożyć do pisania i czytania litery "r". Ćwiczyć pamięć.

Pomoce

Uczeń: piórniki z przyborami szkolnymi, kredki, praca plastyczna wykonana w domu.

Nauczyciel: czerwone i niebieskie kartki do oznaczania samogłosek i spółgłosek, wyrazy do rozdania uczniom, wydruk tekstu z wyrazami, kopie wierszyków wykorzystanych na lekcji do wklejenia w zeszyty.

Zapis w dzienniku. Wystawa prac plastycznych. Rozpoznawanie pór roku. Gromadzenie słownictwa. Wierszyk o roku i jego porach. Wyraz rok i inne wyrazy zawierające literę "r". Zabawy rytmiczno - ruchowe utrwalające słownictwo. Analiza wzrokowo -słuchowa poszczególnych wyrazów. Liczenie głosek, rozpoznawanie litery w tekście. Różne sposoby odzwierciedlania liter. Budowanie modelu wybranych wyrazów. Utrwalanie słownictwa poprzez budowanie prostych zdań. Zabawa ruchowa. Kształcenie umiejętności rozumienia ze słuchu i czytania.

Przebieg:

1. Dzieci przynoszą na lekcje prace plastyczne przygotowane w domu, przedstawiające wybrane pory roku i przedstawiają swoje rysunki.

Zadanie dla ucznia przy tablicy: Nazwij co najmniej dwa elementy swojego rysunku po polsku. (N. pomaga wybrać uczniom przede wszystkim wyrazy podobne w języku ojczystym: jabłka, las, drzewa, kwiaty, trawa, chmury).

2. Ćwiczenia rytmiczne z zebranymi wyrazami. Powtarzanie, wyklaskiwanie, sylabizowanie w rytmie, który na bieżąco wymyśla i narzuca rytm.

Przykłady:

Raz - dwa - raz - to jest las.

Raz - dwa - trzy, licz kwiaty.

Ewa - drzewa - dwa - dwa - dwa.

Słowa wyżej realizują zupełnie inne rytmy. N. zatem ma różne możliwości ich realizacji. Rytm i rym ułatwiają zapamiętywanie, zabawa z wyrazem powtarza się kilkakrotnie(np. wszyscy razem, jedno dziecko na środku, dwoje dzieci z tyłu klasy, sami chłopcy, same dziewczynki, itp. Można klaskać, tupać, podskakiwać)

3. Powrót do tematu pór roku. N. nazywa je w języku ojczystym uczniów. A następnie podaje nazwy w j. polskim. Dzieci powtarzają wyrazy (ćwiczenia kształcące prawidłową wymowę).

Ponownie odwołujemy się do ćwiczeń rytmicznych, bo dla dzieci są one rodzajem zabawy i pozwalają swobodnie zapamiętywać materiał. Przykłady:

N. Wiosna -wiosna - raz dwa trzy (słowo wiosna wypowiedane jest wolniej, a część ćwiczenia: raz - dwa - trzy szybciej i z trzema rytmicznymi klaśnięciami.) Ćwiczenie może być powtarzane na różne sposoby.

- N. rozpoczyna - dzieci, stojąc powtarzają za nim.
- Wybrane dziecko rozpoczyna - dzieci powtarzają za nim.
- Środkowy rząd ławek rozpoczyna, dwa zewnętrzne rzędy powtarzają.

Ćwiczenie można rozbudować na różne sposoby. Opisane propozycje zabaw rytmicznych. N. musi wypróbować sam, dostosować je do własnych oczekiwań i temperamentu. Tego typu zabawy z małymi dziećmi są bardzo obiecujące i dają efekty.

- lato - raz - dwa- trzy - lato - lato -lato.
- jesień- raz - dwa - trzy.
- raz - dwa- trzy -cztery - zima.
- Dzieci przy ćwiczeniu stoją i klaszczą. N. pomaga im utrzymać rytm, który sam proponuje.

4. Zagadka wprowadzająca zagadnienie litery "r". N. mówi:

Dodaj do siebie wiosnę, lato, jesień i zimę. Co to jest? To jest **rok**.

5. Budujemy zdanie: Wiosna, lato, jesień, zima to rok. Utrwalenie zdania może dokonać się również poprzez zabawę rytmiczną. N. "wyśpiewuje" to zdanie, zabawnie modulując głosem, a zadaniem dzieci jest powtórzyć nie tylko słowa, ale także sposób modulacji. Można także w następnej kolejności wyznaczyć do tego ćwiczenia dziecko, które zapamiętało tekst i zechce zabawę rytmiczną poprowadzić samodzielnie.

6. Kształcenie rozumienia ze słuchu. Utrwalanie słownictwa. N. czyta wierszyk : "Rok i jego dzieci" (znajduje się w załączniku do scenariusza). Dzieci słuchają.

Polecenie przed lekturą. Słuchajcie uważnie. Po przeczytaniu wierszyka odpowiedzcie na pytania:

Jak ma na imię ojciec, który występuje w wierszyku?

Jak mają na imię dzieci?

Wierszyk nie wymaga całościowego objaśnienia treści, bo nie to jest przedmiotem lekcji. Jeśli dzieci nazwą odpowiednio występujących "bohaterów", należy je pochwalić. Wierszyk mogą otrzymać jako wklejkę do zeszytu, może niektóre z nich nauczą się stopniowo wierszyka na pamięć, przy pomocy rodziców znających język.

7. Wyszukujemy wyrazy z literą "r". N. może przygotować wydruk gotowych zdań, w których te wyrazy się znajdują. Dzieci otrzymują wydruk i z pomocą N. wyszukują odpowiednie wyrazy.

rak, rok, Raba, rada, razem, sroka, rym, kora, wyraz, Roman, robot, robak (objaśnienie znaczeń)

- Rozdanie wszystkim dzieciom wycinków z polskim tekstem (gazeta, książka) i wyszukiwanie wyrazów z głoską "r".
- Dokonanie analizy poszczególnych wyrazów (stosujemy, wcześniej opisane metody rytmiczno - ruchowe).
- Układanie tych samych wyrazów z rozsypanych liter.
- Wyróżnianie samogłosek i spółgłosek (niebieskie i czerwone kartoniki dzieci układają pod ułożonymi przez siebie wyrazami)

8. N. pisze słowo rok. Prezentuje dzieciom literę drukowaną małą i dużą, a także literę pisaną. Pisane małe "r" sprawia uczniom trudności, dlatego prezentacja N. powinna być szczególnie staranna. Następuje dokładna analiza kształtu, porównywanie "r" z innymi literami. Porównanie litery do różnych, znanych dzieciom kształtów bądź przedmiotów.

Pytanie do uczniów: Co ta litera wam przypomina? (wyszukiwanie podobieństwa do przedmiotów i pozostałych liter)

- N. demonstruje sposób pisania dużej litery - duży format na tablicy.
- Dzieci kreślą w powietrzu, na ławce, na własnej dłoni, na plecach koleżanki, lepia literę z plasteliny, układają literę z nitki, wstążki itp. (ćwiczenie pamięci wzrokowej i dotykowej lepiej utrwała w umyśle dziecka określony kształt).

9. Pisanie dzieci. (w liniaturze, pisanie w zeszytach przedmiotowych po wzorze nauczyciela).

10. Zabawa ruchowa w nawiązaniu do wierszyka czytanego na początku lekcji:

N. wybiera dziecko, które będzie Rokiem. Dzieci wychodzą z ławek i zostają podzielone na grupy (cztery pory roku).

Rok woła (z pomocą N.) : Wiosno, Wiosno! Gdzie jesteś?, posyp ziemię kwiatkami. Na środek klasy występują "kwiatki", które tańczą wiosenny taniec, odtwarzają sposób rozkwitania kwiatów (swobodny ruch pantomimiczny).

Rok woła: Lato, lato, płyn swą łódką. Dzieci wyobrażają ruch łodzi na wodzie (wiosłują).

Rok woła: Jesieni, jesieni, daj owoce: Dzieci pantomimicznie wyobrażają zbieranie owoców do kosza.

Rok woła: Zimo, zimo - dzieci wyobrażają taniec śnieżynek.

Zadanie domowe: Wykonać w liniaturze ćwiczenia zadane przez nauczyciela.

Umieć swobodnie przeczytać i wypowiedzieć zdanie: Wiosna, lato, jesień, zima to pory roku.

Wierszyki do wykorzystania:

Ilona Lasota

Rok i jego dzieci

Pan Rok swoje dzieci woła.
I tak mówi do dzieciątka:

Moja śliczna córka wiosna,
Niechaj weźmie swoje krosna
I uplecie szaty w kwiatki,
Dla Dorotki dla Agatki.

Za to Lato niech szybciotko,
W czerwcu płynie swoją łódką,
Wtedy dzieci się zbierają,
Na wakacje już czekają.

Jesień swoje pełne kosze,
Niechaj rozda za trzy grosze,
Bo owoców wszystkim trzeba
Tak jak codziennego chleba.

Zima zimne ręce ma,
Ale śniegu niechaj da.
Okna mrozem niech maluje
Piękne światy wyczaruje.

autor nieznany

Cztery pory roku mamy
I na każdą z nich czekamy.

Cała w kwiatach przyjdzie **wiosna**
Uśmiechnięta i radosna.
Ptaki z nią się umawiają,
Z ciepłych krajów powracają.
Piękna zrobi nam pogodę
I przebudzi wnet przyrodę.

Lato – nam wakacje niesie
I biwaki śpiewne w lesie.
Poziomeczek nzbieramy,
Żabką w wodzie popływamy.

Jesień - w brązach kolorami
Poczęstuje nas grzybkami.
Kasztanowe będą ludki
- Każdy śmieszny i malutki.

Zimą śnieżne ferie mamy,
Na saneczkach pojeżdżamy.

Gdy choinkę ubierzemy,
Prezent spod niej wyciągniemy.
Pory roku przywitamy
Każda niesie inne dary.

Wanda Chotomska: Literki

Raz literki w abecadle chciały się zabawić
i kłóciły się zajadle,
jak by się ustawić.
A krzychało: - Chcę być pierwsze!
ale B nie chciało,
C i D zgubiły wiersze,
E pod stół wleciało.
O toczyło się, toczyło, aż w kałamarnicę wpadło.
tak o miejsce się kłóciło całe abecadło.
Nagle słycać głosik Anki:
"Cicho mi w tej chwili!
Marsz literki do czytanki jak was ustawili!"

Julian Tuwim: Abecadło:

Abecadło z pieca spadło,
o ziemię się hukło.
Rozsypało się po kątach.
Strasznie się potłukło.

I - zgubiło kropeczkę.
H - złamało kładeczkę.
B - zbiło sobie brzuszki.
A - zwichnęło nóżki.
O - jak balon pękło,
aż się P przelękło.
T - daszek zgubiło.
L - do U wskoczyło.
S - się wyprostowało.
R - prawą nogę złamało.
W - stanęło do góry dnem
i udaje, że jest M.

Ewa Chotomska: Alfabet (2)

Wczoraj do mojego domu wszedł

cały alfabet od a do z:

a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, ł, m, n, o, p, r, s, t, u, w, y, z.

Każda litera zrobiła dyg,

a potem wszystkie od razu w krzyk:

- Jesteśmy bardzo ważne osoby,

więc nam koniecznie dorób ozdoby!

Co miałam robić? Długopis wzięłam

i przystąpiłam prędko do dzieła.

O, proszę bardzo, ozdoby są

Śmieszne ogonki ma ę i ą,

pochyłe kreski - ć, ń, ó, ś, ź,

a kropki i, jak również ż.

Potem litery zrobiły dyg

i z mego domu wybiegły w mig:

a, ą, b, c, ć, d, e, ę, f, g, h, i, j, k, l, ł, m, n, ń, o, ó, p, r, s, ś, t, u, w, y, z, ź, ż.